

*Боса Т. С.,**старший викладач кафедри іноземних мов
Одеської державної академії будівництва й архітектури*

ЛІНГВІСТИЧНІ, МІЖКУЛЬТУРНІ ТА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ Й. В. ГЕТЕ

Анотація. Стаття присвячена проблемам, пов'язаним з лінгвістичними, міжкультурними та національно-культурними особливостями творів Й. В. Гете. Встановлено мету, завдання, об'єкт і предмет запропонованої проблематики. Здійснено спробу з'ясувати лінгвістичні, міжкультурні та національно-культурні особливості творів Й. В. Гете. Мова, як одна з основних ознак нації, виражає культуру народу, відображає дійсність, створює власну картину світу й особливості. Мова – дзеркало культури, у ній відбивається не тільки оточуючий людину світ, не тільки умови її життя, але й суспільна самосвідомість народу, його ментальність, національний характер, стиль життя, традиції, звичаї, мораль, система цінностей та стереотипів тощо. Між мовою та світом культури, який вона виражає, знаходиться мисляча людина, носій мови. Саме тому нова міждисциплінарна наука – лінгвокультурологія – виникає у площині антропологічної парадигми в лінгвістиці. У центрі її уваги знаходиться людина, яка розглядається як носій мови і культури, її фонові знання, норми поведінки, що роблять її представником даної культури, про світ і про суб'єкта, що пізнає його. Лінгвокультурологія є науковою дисципліною синтезуючого типу що вивчає взаємозв'язок та взаємодію культури й мови у процесі її функціонування, досліджуючи вияви культури народу, що відбилися та зафіксувалися у його мові. Лінгвокультурологія як кожна наукова дисципліна має свої методи дослідження. Оскільки ця лінгвістична дисципліна є суміжною за своєю суттю, в ній використовуються як лінгвістичні, так і культурологічні та соціологічні методи. Особливою областю дослідження є лінгвокультурологічний аналіз текстів, які якраз і є справжніми хранителями культури.

Ключові слова: фонові знання, лексема, лінгвістика, культура, національно-лінгвістичні особливості, Гете, контекст, концепт, інтертекстуальні зв'язки.

Постановка проблеми. Художній текст будується відповідно до образного мислення та спрямований на емоційну сферу читача. Мова художнього твору особлива, з її допомогою письменник виражає своє світосприйняття та закодує глибинні смисли художнього твору, використовуючи природну мову.

У сучасному світі міжкультурні контакти стали явищем буденного життя, однак у процесі міжкультурного спілкування людина нерідко зіштовхується з труднощами. Розбіжності в сприйнятті навколишнього світу представниками різних культур можуть викликати непорозуміння та конфлікти, причини яких – у відмінностях світовідчуття, в іншому ставленні до світу й людей.

Поняття «картина світу» залишається одним із найактуальніших [1, с. 9] в аспекті комплексного вивчення багатьох мов-

них явищ у XXI столітті [2]. Традиційно розрізняють [3, с. 9] дві картини світу – концептуальну і мовну. Мова забарвлює концептуальну картину світу в національно-культурні кольори через систему своїх значень та асоціацій, наділяючи її власною інтерпретацією через антропометричність, через зрозумілі для людського сприйняття образи, символи, стереотипи [4, с. 8].

Лінгвокультурологія – наукова дисципліна, що вивчає взаємозв'язок і взаємодію культури та мови у процесі її функціонування, досліджуючи вияви культури народу, що відбилися та зафіксувалися у його мові. Лінгвокультурологія як кожна наукова дисципліна має свої методи дослідження. Оскільки ця вона є суміжною за своєю суттю, в ній використовуються лінгвістичні, культурологічні та соціологічні методи. Найбільш поширеними методами є фреймовий аналіз та деякі прийоми концептуального аналізу, які переважно використовуються комплексно [5, с. 105-113].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лінгвокультурологічні праці сьогодення висвітлюють культурологічний аспект різних мовних одиниць та різних текстів у роботах О. Ю. Малюк, Л. А. Ковбасюк, А. В. Скрипник тощо. Дослідженням концептів і картини світу займалися Н. Д. Арутюнова, О. В. Ваховська, В. І. Карасик, Н. О. Козіна, В. І. Кононенко, О. Ляшчинська, М. В. Піменова, А. М. Поповський, О. О. Селіванова, С. В. Форманова, Н. М. Сологуб. Проблеми лінгвокультурології висвітлено у роботах А. Арутюнової, В. Воробйова, В. Кононенка, О. Селіванової, В. В. Левицького, О. Д. Огуя, М. М. Полюжина, К. А. Левковської тощо.

Метою цієї статті є дослідження й аналіз лінгвістичних, міжкультурних та національно-культурних особливостей у творах Й. В. Гете, а також виявлення їхньої ролі у формуванні культурного і літературного спадку.

Мета поставила перед нами такі **завдання**:

1. Проаналізувати лінгвістичні особливості творів Гете, зокрема його використання мовних засобів для створення концептів.
2. Дослідити міжкультурні аспекти у творчості Гете, зокрема вплив інших культур на формування його концептів.
3. Визначити національно-культурні особливості у творах Гете, які відображають німецьку культурну ідентичність.
4. Розглянути, як ці лінгвістичні, міжкультурні та національно-культурні аспекти взаємодіють у його творах, створюючи складну мовну картину світу.

Виклад основного матеріалу. Ефективне засвоєння всевітньо визнаних зразків художньої літератури на засадах певної системи культурологічних і методологічних принципів у контексті конкретно-історичних і загальнолюдських духовних цінностей залежить від врахування багатьох чинників [6, с. 2-6].

Фонові знання – це науково систематизовані знання, які мають інформаційно-культурологічний характер, який не завжди прямо пов'язаний із художнім текстом, але без яких художній твір, що функціонує у просторі і часі, не може бути глибоко сприйнятим. Важливою рисою фонових знань та фонові інформації є їхня темпоральність, оскільки їхні елементи можуть старішати з часом, зникати з національної пам'яті та мови через свою неактуальність, а також можуть з'являтися нові у зв'язку із поживленням культурних відносин між народами. Так, історичні реалії можна віднести до довготривалої фонові інформації, незважаючи на те, що вони вже не вживаються в щоденній мові пересічних громадян, також вже зникло саме явище, яке вони позначали. Доказом того, що деякі історичні реалії є довготривалою фонові інформацією, є їхня фіксація не лише в словниках української мови, а й у іноземних тлумачних словниках. Таким чином, поширення фонові інформації відбувається через поезію, прозу і драматургію, де для зображення фону дії важливу роль відіграють речові деталі матеріального та суспільного побуту, характер звернення людей один до одного і т.п.» [7, с. 200].

Дослідження слів-реалій представляє великий інтерес у зв'язку з їхньою роллю в художньому творі. Національно-культурна семантика таких мовних одиниць дозволяє проникнути в культуру носіїв мови, в їхні фонові знання, які обов'язково присутні в свідомості учасників комунікації і значною мірою визначають смисл висловлювання. Необхідно зазначити, що питання про роль культурно-маркованої лексики у художньому тексті недостатньо розглянуто в науковій літературі, а тому вимагає більш детального дослідження. Вивчення слів-реалій представляє також інтерес у зв'язку з інтерпретацією художніх текстів [8, с. 34].

Особливістю реалій є те, що у носіїв певної культури та певної мови з ними пов'язуються такі фонові знання й асоціації, які на певному етапі міжнародних та міжмовних контактів можуть бути відсутніми у носіїв інших культур і мов. Отже, *реалії* – це елемент культури, під яким розуміють сукупність матеріальних та духовних цінностей суспільства, що історично склалися на основі економічного базису [9, с. 161]. Реалії виступають означеннями предметів, понять, типових особливостей певного географічного місця, матеріального життя, соціально-історичних особливостей деяких людей, нації, країни, племені, що являють собою національний, місцевий та історичний колорит. За допомогою національних реалій виражається національне забарвлення літературних творів. Слова-реалії відображають додаткові смислові відтінки, що є результатом національного світобачення.

У германських мовах головними інтонаційними засобами виступають: *наголос у реченні, паузи, мелодія, тембр, висота та сила тону, темп вимови, аналіз звуконаслідувальних слів, явища алітерації й асонансу, фоносемантичні засоби, мова героїв, просторіччя* тощо. Передача звуконаслідувальних ознак національних формацій може бути доволі складним завданням через те, що «кожна мова по-своєму опановує звучання зовнішнього світу і звуконаслідування різних мов не збігаються одне з одним, хоча є нерідко схожими» [10, с. 46]. Причина несхожості звуконаслідувань у різних мовах полягає в тому, що «самі звуки-джерела... мають складну природу, і оскільки їхня точна імітація засобами мови неможлива, кожна мова обирає одну зі складових цього звуку, як зразок для наслідування» [10, с. 47].

Одиниці фонетичного рівня мовного макрокомпонента системи художнього тексту, вступаючи в парадигматичні відносини, у процесі естетичного функціонування комплексно смисловиражаються у художньому тексті. Зокрема, свистячі та шиплячі фонестеми в германських мовах асоціюються зі зміним сичанням. Внаслідок вживання цього прийому підсвідомого навіювання ми неначе починаємо чути те, що не підвладне слуху – думки й переживання героїв. У такий спосіб реалізуються такі функції фонестеми, як функція естетичного впливу, експліцитного виведення прихованого змісту та створення асоціативного поля.

Проаналізуємо *лінгвістичні* особливості творів Й. В. Гете:

Гете був майстром слова, здатним створювати складні лінгвістичні конструкції, що передавали багатозначність його думок. Наприклад, у «**Фаусті**» він активно використовує гру слів і багатозначність мовних виразів. Відома цитата Мефістофеля: "*Ich bin der Geist, der stets verneint!*" [11] відображає концепт заперечення, що проходить червоною ниткою крізь увесь твір. Автор використовує цю фразу, щоб показати не лише філософську позицію Мефістофеля, але й створює складний семантичний ряд, де слово "*Geist*" (*дух*) має кілька значень: від абстрактного духу до конкретного демона; воно вказує на сутність Мефістофеля як антагоніста, який постійно протистоїть позитивним ідеям і діям, а також на його філософську позицію, яка полягає у запереченні всього, що існує. Ця гра слів дозволяє Гете передати складний світоглядний конфлікт між позитивним і негативним початком у людській душі.

Фраза "*Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust, Die eine will sich von der andern trennen*" [11] демонструє використання поетичних засобів, таких як алітерація ("*wohnen*" – "*will*") і ритм, що підсилює контраст між двома сторонами душі Фауста. Мова використовується для передачі внутрішнього конфлікту, подвоєння "*ich*" підкреслює особистісний роздвоєння героя, що є центральною темою драми. У виразі "*Die Tat ist alles, nichts der Ruhm*" [11] автор вживає архаїчну форму ("*die Tat*" замість "*die Handlung*"), яка надає тексту піднесеності та історичності. Це підкреслює важливість дії в моральному і філософському аспекті, відображаючи вплив філософії Просвітництва.

Ще одним прикладом лінгвістичних особливостей є використання Гете алітерації та звуконаслідувальної лексики, щоб підсилити емоційний вплив тексту. Наприклад, у «**Стражданнях юного Вертера**» є фраза: "*Es rauscht der Wald, es saust der Strom, es zieht der Nebel auf den Höhen*" [12]. Тут автор використовує алітерацію ("*rauscht*", "*saust*", "*zieht*"), щоб передати звуковий ландшафт природи, який відображає внутрішній стан героя. Емоційна лексика й образи у цитаті "*Wie ein Sturmwind, der über die Wellen fegt, so tobt mein Herz in meiner Brust*" [12] передають інтенсивні внутрішні стани Вертера. Використання метафор і порівнянь ("*Sturmwind*", "*tobt mein Herz*") підсилює відчуття безладдя та пристрасті, що характеризують його емоційний світ. Інверсія в конструкції речення "*Ach, warum muss das Leben so schwer sein!*" [12] і вигук "*Ach*" підкреслюють відчай і безпорадність Вертера, додаючи мові спонтанності та живості. Ці стилістичні засоби роблять мову персонажа більш суб'єктивною й індивідуалізованою.

У драмі «**Егмонт**» поєднані політичні й особистісні теми, що відображено в різноманітності мовних прийомів. Риторичні питання і повтори у фразі "*Was ist des Menschen höchste Gewalt? Was hat der Mensch, dass er es nennen kann?*" [13] створюють

ефект роздумів і сумнівів, що підсилюють драматичний напружений настрій. Це допомагає висловити політичну та екзистенційну невизначеність, з якою стикається герой, відображаючи загальну напруженість епохи. У цитаті "Freiheit, die ich liebe, für die ich lebe und sterbe!" [13] автор використовує піднесений стиль, який підкреслює велич героїчного духу Егмонта. Патріотична і героїчна лексика ("*Freiheit*", "*lebe und sterbe*") підкреслює відданість героя ідеалам свободи, що є центральною темою драми.

Розглянемо міжкультурні особливості творів автора:

Й. В. Гете активно вивчав і використовував культурні досягнення інших народів, що відображено в його творах. Автор виявляв глибокий інтерес до давньогрецької та римської культури, що виразилося у використанні класичних мотивів та образів. Велика частина «**Фауста**» присвячена темі зіткнення християнської та античної культур. Наприклад, у другій частині драми Гете вводить образ Гелени – античної героїні, яка уособлює ідеал краси та гармонії. Відносини Фауста і Гелени символізують зустріч двох культурних світів: середньовічного християнського і класичного античного. Цей мотив відображає складність і багатогранність європейської культурної спадщини, яку Гете намагався осмислити і передати через свої твори.

Уривок "Sie ist die Götter selbst ein Bild, so schön, So rein, als sie sich selbst erschauen können" [11] підкреслює ідеалізоване уявлення про античну красу і гармонію, що було характерним для Гете. Образ Гелени стає центральним символом зустрічі двох культур і відображає прагнення до синтезу найкращого з обох світів.

Також Фауст укладає угоду з Мефістофелем, що є відгомном давньогрецьких та середньовічних європейських легенд про угоду з дияволом. Цей сюжет відомий у різних культурах і включає мотиви боротьби людини за знання та владу, що робить твір актуальним у міжкультурному контексті. Цитата "Wenn du mir schmeichelst, dass ich dich nicht mehre, Das Weib verachte und sein heiliges Herz Nicht künde, was mir das Leben versüßt" [11] демонструє міжкультурне значення теми спокуси і морального вибору. Угода Фауста з Мефістофелем символізує універсальну боротьбу між добром і злом, духовним і матеріальним, що відгукується в багатьох культурах, зокрема в християнстві, де концепція гріха і спокути є ключовою. Філософські роздуми Фауста щодо природи буття, сенсу життя і пошуку істини перегукуються з ідеями Сократа, Платона та інших античних філософів, що робить твір міжкультурним в його ідейному наповненні.

У творі «**Страждання юного Вертера**» відчутний вплив загальноєвропейської романтичної традиції, яка зосереджується на внутрішньому світі людини, емоціях і природи, і автор робить це через призму національних та міжкультурних мотивів, що дозволяє його творчості виходити за межі однієї культури і ставати частиною світової літературної спадщини. Уривок "Die Leiden des jungen Werthers haben die Europäische Literaturgeschichte unaufhaltsam beeinflusst und sind in vielen Kulturen als Symbol des romantischen Leidens aufgenommen worden" [12] підкреслює міжкультурний вплив романтизму Гете на світову літературу. Його роботи стали частиною культурного коду багатьох країн і були інтерпретовані через призму національних літературних традицій. Фраза "Wenn ich hinaus in die Wälder gehe, so scheint mir alles so eng, so bedrückt, und ich finde keinen Raum mehr in meiner Brust" [12]. Тут природа –

відображення внутрішнього стану героя, що є фоном для роздумів про людські почуття, пошук гармонії та розуміння свого місця в світі.

Драма «**Егмонт**» зображує події Нідерландської революції, а також боротьбу за політичну й особисту свободу, що має міжкультурне значення і відлунує в багатьох країнах. Головний герой Егмонт виступає проти іспанської тиранії, що відображає загальну тему боротьби за свободу, актуальну в багатьох країнах і культурах. Рядки "Freiheit, die ich meine, die ich fühle, Was ist sie für ein Wort!" [13] відображають прагнення до свободи, яке є універсальним людським почуттям. Концепт свободи має значення в будь-якому культурному контексті, відображаючи бажання кожної людини і нації бути незалежними, діяти згідно зі своїми цінностями і переконаннями.

Схарактеризуємо національно-культурні особливості:

Й. Гете значною мірою формував національно-культурні концепти, що стали частиною німецької культурної спадщини. Наприклад, концепт "*Heimat*" (батьківщина) часто зустрічається в його творах і відображає ідею належності до певного місця, яке є джерелом духовної сили і ідентичності. У «**Стражданнях юного Вертера**» цей концепт виражений через відчуття Вертера до рідних місць: "*Wie still dieser Fleck der Erde ist! Wie friedlich alles!*" [12]. Тут Гете показує важливість національної ідентичності, яка пов'язана з рідною землею і природою. Цей опис підкреслює важливість рідного краю для героя, що відображає загальну тенденцію німецької культури до ідеалізації природи і батьківщини. У романі природа часто є дзеркалом для душевних станів Вертера, що є характерним для німецької романтичної традиції. У цитаті "Wenn ich hinaus in die Wälder gehe, so scheint mir alles so eng, so bedrückt, und ich finde keinen Raum mehr in meiner Brust" [12] природа стає рефлексією внутрішніх переживань героя, підкреслюючи інтимний зв'язок між людиною і навколишнім світом, що є ключовим елементом німецької культурної ідентичності. Вертер, як типовий герой німецького романтизму, відчуває глибоку самотність і не може знайти своє місце в суспільстві: "Ach, warum muss das Leben so schwer sein!" [12]. Цей мотив самотності і нерозуміння резонує з настроями розчарування і відчуженості, і є відображенням національного характеру німецького романтизму, який акцентує увагу на індивідуальних переживаннях і пошуку себе в світі.

У драмі «**Егмонт**» Гете використовує концепти "*Freiheit*" (свобода) і "*Volk*" (народ), щоб підкреслити боротьбу за національну незалежність і свободу. Егмонт, герой драми, стає символом національної боротьби, його слова: "*Für Freiheit und Vaterland!*" (За свободу і батьківщину!) [13] є заклик до боротьби проти тиранії. Ці концепти відображають ключові аспекти німецької національної ідентичності того часу – ідею свободи і боротьби за національні інтереси. Егмонт готовий пожертвувати своїм життям заради свободи своєї країни, що відображає героїчні ідеали, характерні для німецької літератури: "Ihr mögt mich töten, doch nicht beugen!" [13]. Героїзм і відданість ідеалам свободи та справедливості є центральними темами, що відображають риси німецького національного характеру, включаючи сміливість, честь і готовність боротися за свої переконання, навіть ціною власного життя.

«**Фауст**» є однією з найвизначніших праць Гете, яка відображає глибокі національно-культурні риси Німеччини. Драма ґрунтується на середньовічній легенді про доктора Фауста, але

автор розширює цей сюжет, надаючи йому філософської і культурної глибини, властивої німецькому Просвітництву. Фауст – уособлення типового німецького інтелектуала, прагне глибокого знання і розуміння світу, що характерно для філософського духу німецької культури. Рядки "Da steh ich nun, ich armer Tor! Und bin so klug als wie zuvor;" [11] іронічно підкреслюють прагнення до знань і самовдосконалення, що є основою німецької філософської традиції. Фауст, символізуючи дух дослідження і невдоволеності, уособлює кризу віри і раціональності, характерну для доби Просвітництва. У «Фаусті» також відображається глибока моральна боротьба, притаманна німецькому протестантизму: "Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust, Die eine will sich von der andern trennen;" [11]. Це протистояння добра і зла, прагнення душі до самовдосконалення і вічна боротьба з матеріальним світом відображає риси німецького романтизму і релігійної культури, що часто висловлюють внутрішні конфлікти через релігійні образи і символи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Лінгвістичні особливості творів Гете включають складні мовні конструкції та гру слів, що відображають глибокі філософські ідеї. Вони характеризуються різноманітністю стилістичних прийомів, використанням багатой лексики і граматичних конструкцій. Автор майстерно використовує поетичні засоби, риторичні питання, метафори, інверсії, щоб передати глибокі філософські, політичні і емоційні теми своїх творів.

Міжкультурні аспекти демонструють, як Гете інтегрує елементи інших культур у свою творчість, створюючи багатовимірні концепти. Вони підкреслюють універсальні теми і проблеми, які виходять за межі німецької культури і знаходять відгук у світовій літературі. Використання міфологічних образів, політичних ідей, екзистенційних пошуків, а також емоційно насичених описів і символів робить ці твори значущими в глобальному культурному контексті та залишаються актуальними для читачів різних епох і культур.

Національно-культурні особливості виражають глибoku прив'язаність автора до німецької культури й ідентичності, що відображається у його відтворенні національних концептів. Вони є чудовим прикладом того, як література може стати засобом культурного обміну, сприяти розумінню між різними народами і культурами, та водночас зберігати національну ідентичність і традиції. Гете використовує типові для німецької культури образи, мотиви та теми, щоб підкреслити глибину людських переживань, моральні дилеми, боротьбу за свободу і зв'язок людини з природою.

Дослідження творчості Гете з точки зору лінгвістичних, міжкультурних та національно-культурних особливостей дозволяє глибше зрозуміти не лише його твори, але й ті культурні процеси, які вони відображають і на які впливають.

Література:

1. Сологуб Н. М. Мовний портрет Яра Славутича. Київ, 1999. 152 с.
2. Чередищенко В. О. Інноваційна фразеологічна вербалізація в англійській мові (лінгво- когнітивний та соціолінгвістичний параметри) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2005. 20 с.

3. Переломова О. С. Ідіостиль Валерія Шевчука : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2002. 18 с.
4. Остапович О. Я. Національно марковані фразеологічні одиниці австрійського варіанта в сучасній німецькій мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 1999. 333 с.
5. Левченко О. Лінгвокультурологія та її терміна система. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2003. № 490. С. 105–113.
6. Сафарян С. І. Фонові знання: зміст, визначення, види. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2001. №2. С. 2–6.
7. Чередищенко О.І. Про мову і переклад. Київ, 2007. 248 с.
8. Гудманян А. Г. Відтворення власних назв у перекладі : автореф. дис... докт. філол. наук : 10.02.16. Київ, 2000. 40 с.
9. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с.
10. Дзюбишин-Мельник Н. Перекладна література як складова інкультурації дитини. *Всесвітня література в загальноосвітній школі*. 1998. № 1. С. 46–48.
11. Goethe J. W. *Ausgewählte Werke*. Київ, 1999. 384 S.
12. Goethe J. W. *Faust. Gesamtausgabe*. Leipzig : Insel-Verlag. 1969. 651 S.
13. Гете Егмонт. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/1945> (дата звернення: 19.08.2017).

Bosa T. Linguistic, intercultural and national-cultural features of the works of J. V. Goethe

Summary. The article is devoted to problems connected with linguistic and national-cultural peculiarities of works by J. V. Goethe. The purpose, assignment, object and subject of the proposed problems are established. An attempt was made to clarify the linguistic, intercultural and national-cultural features of the works of J. V. Goethe. Language, as one of the main features of the nation, expresses the culture of the people, reflects reality, creates its own picture of the world and features. Language is a mirror of culture, it reflects not only the world around a person, not only the conditions of his life, but also the social consciousness of the people, its mentality, national character, lifestyle, traditions, customs, moral, system of values and stereotypes, etc. Between the language and the world of culture that it expresses is a thinking person, a native speaker. That is why a new interdisciplinary science – linguoculturology – arises in the plane of the anthropological paradigm in linguistics. In the center of her attention is a person who is considered as a native speaker of a language and culture, his background knowledge, norms of behavior that make him a representative of a given culture, about the world and about the subject who knows him. Linguoculturology is a scientific discipline of synthesizing type that studies the relationship and interaction of culture and language in the process of its functioning, exploring the manifestations of the culture of the people, reflected and fixed in its language. Linguoculturology as an active discipline has its own methods of learning. Since this linguistic discipline is adjacent in nature, both linguistic and cultural and sociological methods are cultivated in it. A special area of study is linguoculturologic analysis of texts, which are precisely the true guardians of culture.

Key words: background knowledge, lexeme, linguistics, culture, national-linguistic features, Goethe, context, concept, intertextual connections.